

PD-002-001607 Seat No. _____

B. Com. (Sem. VI) (CBCS) Examination

March / April – 2020

H.R.M. – 2

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001607

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (1) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- (2) મુદ્દાસર જવાબ લખો.

1 (અ) “તાલીમ ખર્ચાળ છે, પરંતુ તેની ગેરહાજરી વધુ ખર્ચાળ છે.” – વિધાન સમજાવો. 10

(બ) તાલીમનો અર્થ આપી, તાલીમના ફાયદાઓ સમજાવો. 10

અથવા

1 તાલીમનું મહત્વ સમજાવી, તાલીમની વિવિધ પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. 20

2 (અ) જુસ્સાની વ્યાખ્યા આપી, જુસ્સાને અસર કરતા પરિબળો જણાવો. 10

(બ) શિસ્તનું મહત્વ સમજાવો. શિસ્ત પાલનની સફળતા માટે તમે કયા સૂચનો કરશો ? 10

અથવા

2 ઔદ્યોગિક માનસશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનાં હેતુઓ અને કાર્યક્ષેત્ર જણાવો. 20

3 ઔદ્યોગિક થાક એટલે શું ? તેનાં કારણો અને અસરો સમજાવો. 15

અથવા

3 ઔદ્યોગિક સંબંધોની વ્યાખ્યા આપી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વિસ્તારથી સમજાવો. 15

4 ઔદ્યોગિક ઝઘડાનો અર્થ સમજાવી, ઔદ્યોગિક ઝઘડાનાં ઉકેલની વિવિધ પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો. 15

અથવા

4 સામુહિક સોદાગીરી એટલે શું ? તેનું કાર્યક્ષેત્ર, ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો. 15

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Right side figure indicate marks.
- (2) Write answer to the point.

- 1 (a) "Training is expensive, but its absence is more expensive" – 10
Explain statement.
- (b) Give the meaning of Training. Explain the advantages of training. 10

OR

- 1 Explain the importance of Training. Discuss various methods of training. 20

- 2 (a) Define Morale. Explain the factors affecting morale. 10
- (b) Explain importance of Discipline. For the success of discipline which suggestions do you make ? 10

OR

- 2 What is Industrial Psychology ? Describe the objectives and scope of it. 20

- 3 What is Industrial Fatigue ? Explain its causes and effects. 15

OR

- 3 Give the definition of Industrial Relations. Explain its scope in detail. 15

- 4 Explain the term "Industrial Disputes." Discuss the different methods of its solutions. 15

OR

- 4 What is collective bargaining ? Explain its scope, advantages and disadvantages. 15